

SOGNEKRAFT AS
Røysavegen 1

6893 VIK I SOGN

Vår dato: 23.10.2024

Vår ref.: 200806622-70 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir forlenget byggefrist og tillatelse til planendring for Kråkeelvi kraftverk i Høyanger kommune, Vestland fylke

Sammendrag

Hva søker Sognekraft AS om?

Sognekraft AS søker om forlenget byggefrist for Kråkeelvi kraftverk i Høyanger kommune. NVE har også mottatt detaljplan for tiltaket, hvor det kommer fram at Sognekraft planlegger å flytte rørgaten i nedre del av tiltaksområdet på grunn av skredfare. NVE mener endringen er utenfor det som kan endres ved en detaljplan. Siden planendringen og byggefristforlengelsen henger tett sammen, gir vi et samlet vedtak.

Hva mener høringspartene om tiltaket?

Høyanger kommune og Vestland fylkeskommune har ingen merknader til søknaden om forlenget byggefrist. Statsforvalteren i Vestland mener både den opprinnelige og nye konsekvensvurderingen av naturmangfold er mangelfull.

Hva gir NVE tillatelse til?

Forlenget byggefrist

NVE gir tillatelse til forlenget byggefrist for Kråkeelvi kraftverk. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, og vassdragsreguleringslovens § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 20.10.2027.

Planendring

NVE gir tillatelse til å bygge Kråkeelvi kraftverk med endringer av vannvei som beskrevet i detaljplanen. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Hvorfor gir NVE tillatelse?

Forlenget byggefrist

NVE kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Kråkeelvi kraftverk bør avslås, forutsatt avbøtende tiltak.

Planendring

Geologiske undersøkelser viser at den konsesjonsgitte rørgatetraseen og påhogg for boring ligger i et område med løsmasser og rasfare. NVE mener det er hensiktsmessig å flytte rørgaten til omsøkt område for å redusere skredfare. Det er heller ikke lenger behov for deponering av tunnelmasser, da tunnel og sjakt erstattes av retningsstyrt boring. NVE mener at fordelene ved endringen er større enn ulemperne for allmenne interesser, og kravet i vannressursloven § 25 dermed er oppfylt.

Søknad

Forlenget byggefrist

NVE mottok 09.06.2022 en søknad fra Sognekraft AS om forlenget byggefrist for Kråkeelvi kraftverk. Ifølge søker har de ikke fått bygget kraftverket innen byggefristen blant annet som følge av svak lønnsomhet i prosjektet og en relativt stor utbyggingsportefølje. Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

NVE gav konsesjon til Kråkeelvi kraftverk i vedtak den 26.02.2016. Vedtaket ble påklaget til Olje- og Energidepartementet (nå Energidepartementet), som opprettholdt NVE sitt vedtak i brev av 20.10.2017. Det følger av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd og vassdragsreguleringsloven § 15 at konsesjonen faller bort dersom man ikke er i gang med å bygge innen fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år.

En søknad om forlenget byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer fram ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulemperne. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

Planendring

NVE gav konsesjon til Kråkeelvi kraftverk med forutsetning om at vannveien skal gå som tunnel og nedgravd rør i tråd med det som var oppgitt i søknaden. I våre merknader til konsesjonen presiserte vi at vannveien ikke kan endres i detaljplanen. I detaljplanen sendt til NVE 13.09.2023 skriver søker at trasé for vannvei er endret, og at vannveien i fjell vil være i form av borehull (NVE-referanse: 202314119-8). NVE mener endringen er utenfor det som kan endres ved en detaljplan, og planene for ny rørgatetrasé behandles derfor som en planendring. Godkjenning av detaljplanen gjøres i eget vedtak i etterkant av NVEs behandling av omsøkt planendring.

I søknaden for det konsesjonsgitte prosjektet var vannveien og tunnelpåhogg planlagt på nordsiden av elva (rød linje i figur 1). Nedre del av vannveien skulle gå som nedgravd rør i grøft, mens ovenfor påhogg var den konsesjonsgitte løsningen planlagt som tunnel og sjakt. Ifølge søker viser undersøkelser utført av Bystøl (NVE-referanse 202314119-2) at det er mye løsmasser og rasfare i området der overgang mellom rør i grøft og tunnelpåhogg opprinnelig var planlagt. Bystøl har vurdert flere alternative plasseringer for etablering av påhogg for boring, og mener

riggområdet vil være utsatt for skred nord for Kråkeelvi i utløpet av Kaldagjelet. De mener derfor det ikke vil være forsvarlig å etablere riggområdet nord for Kråkeelvi som konsesjonsgitt.

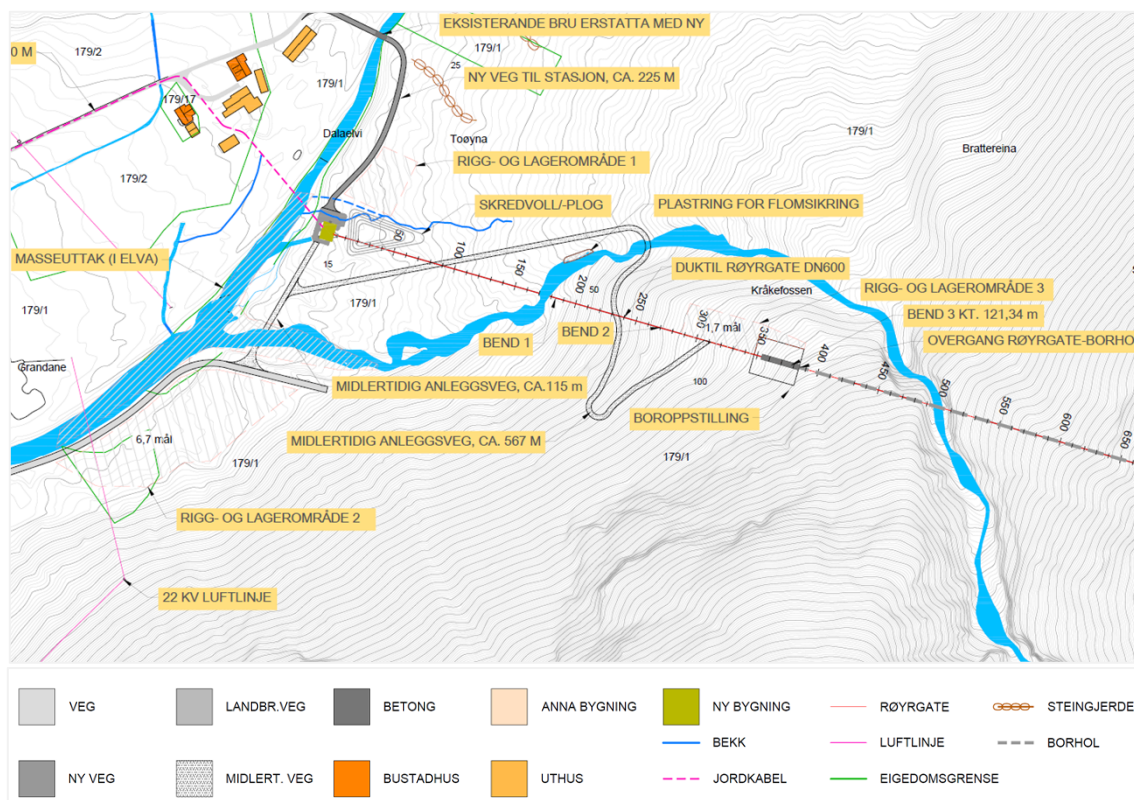
Sognekraft har lagt fram en alternativ trasé på sørsiden av elva, hvor nedre del av vannveien vil gå som rør i grøft i utkanten av granplantefeltet opp til påhogg for boring (blå linje, figur 1). Geologen har anbefalt det omsøkte området fordi rasfaren er vurdert som liten og det er synlig fjell i dagen. Den øvre delen av vannveien vil etter den nye planen bores, fremfor konsesjonsgitt løsning med tunnel og sjakt.

Figur 1: Konsesjonsgitt (rød) og justert (blå) rørgatetrasé. Referanse: tilleggsinformasjon til detaljplan (NVE-referanse: 202314119-8).

I konsesjonssøknaden fra 2015 er det planlagt 500 meter anleggsvei langs den nedgravde rørgaten, som vil bli omgjort til permanent traktorvei etter anleggsperioden. Som følge av ny plassering for borehull blir midlertidig anleggsvei til påhugget cirka 50 meter lengre enn i konsesjonssøknaden og det er lagt inn 150 meter midlertidig anleggsvei fra sør mot kraftstasjonen. Samtidig utgår behov for permanent vei langs rørgate i grøft, siden anleggsveiene skal tilbakeføres i den nye løsningen (figur 2).

NVE gav konsesjon med forutsetning om at midlertidige og permanente veier skal bygges i tråd med det som var oppgitt i konsesjonssøknaden fra 2015. Vi åpnet for at dette kan justeres i forbindelse med detaljplan, så lenge det ikke medfører at inngrepene blir større og mer synlige i landskapet. Videre satt vi forutsetning om at veier bygges på en slik måte at de blir minst mulig fremtredende i landskapet. NVE mener endringene i anleggsvei er innenfor rammene til det som følges opp i detaljplanen. Vi forutsetter at midlertidige anleggsveier og riggområder tilbakeføres etter anleggsarbeidet.

Figur 2: Utsnitt fra situasjonstegning. Referanse: Vedlegg til konsekvensutredning av naturmangfold for Kråkeelvi kraftverk.

Høring

Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt på høring til Sogndal og Høyanger kommuner, Vestland fylkeskommune og Statsforvalteren i Vestland. Planendringen har vært på høring i forbindelse med høring av detaljplanen (NVE-referanse: 202314119-2) den 04.10.2023-30.10.2023. Detaljplanen gikk på høring til følgende høringsparter: Høyanger kommune, Vestland fylkeskommune og Statsforvalteren i Vestland. Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det var behov for kunngjøring og bred offentlig høring.

Sogndal og Høyanger kommuner samt Vestland fylkeskommune hadde ingen merknader til byggefristsøknaden eller planendringen. Uttalelsene i sin helhet finnes på sakens nettside: www.nve.no/5186/V. NVE bad Statsforvalteren vurdere om kunnskapsgrunnlaget var tilstrekkelig etter naturmangfoldloven § 8, eller om det var behov for ytterligere utredninger. I brev av 10.08.2023, skriver Statsforvalteren i Vestland følgende:

I konsesjonshøringa spelte vi inn at naturmangfaldkartlegginga var mangelfull. Det blei lagt til grunn generell kunnskap, og vesentlege delar av tiltaksstrekninga var utelate og blei vurdert ut frå ei undersøking tilbake til 2004. Vi meinte at den registrerte fossesprøytsona kvalifiserte til naturtypelokalitet med minst lokal verdi (C). I konsesjonsvedtaket la NVE til grunn at kunnskapsgrunnlaget var tilstrekkeleg, og at avbøtande minstevassføring ville sikre livsgrunnlag for fuktkrevjande artar i lokaliteten.

Det bør vurderast nærare om konsekvensvurderinga held mål etter dagens standard, etter revisjonar av rettleiar/metodikkrav. Vi konstaterer at det er stilt krav om ny kartlegging etter

oppdatert metodikk for å kunne handsame søknad om utsett frist for andre småkraftutbyggingar med naturkartleggingane etter metodikk frå før 2009.

NVE vurderte rapporten om naturmangfold, og registrerte at inventeringen var gjort i 2008. Vi stilte derfor krav om ny kartlegging av naturmangfold fordi metodikken som var brukt i kartleggingen var utdatert. Detaljplanen viste samtidig at nye arealer blir berørt i forbindelse med at rørgaten flyttes til sørsiden av elva. NVE bad derfor tiltakshaver om å utføre en ny kartlegging av naturmangfold i hele influensområdet etter oppdatert metodikk. Søknaden med den oppdaterte konsekvensutredningen av naturmangfold ble ettersendt til høringspartene sommeren 2024. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer. NVE mottok følgende merknader:

Høyanger kommune uttaler følgende i brev til NVE den 30.07.2024:

(...) Høyanger kommune har ingen merknadar til søknaden. Ein forventar at funn i konsekvensutgreiing naturmangfald vert følgd opp i samband med handsaming av detaljplan.

Sognekraft AS kommenterte Høyanger kommunes uttalelse i e-post til NVE den 06.09.2024:

Viser til Høyanger kommune si høyringsfråsegn til den nye rapporten om biologisk mangfald som har vore på høyring.

Høyanger kommune skriv at dei har ingen merknader, og dei forventar at funna i den nye rapporten vert følgd opp i samband med handsaminga av detaljplanen.

Rapporten peikar på ulike avbøtande tiltak som må takast omsyn til og følgjast opp. Tiltaka er lista opp under og vi har kommentert korleis vi skal ta omsyn til desse i byggefasen.

- *Slipp av minstevannføring vil være det viktigste tiltaket for å kunne opprettholde fosseenga/fosseberget, og gi grunnlag for vassdragstilknyttede arter. Minstevannføring er gitt av konsesjonen. NVE har i sin vurdering av minstevannføring lagt vekt på at det må slippes nok vann til at Kråkefossen kan opprettholdes som habitat for vanntilknyttede arter (17). Bilder fra fossen som er vedlagt opprinnelig søknad viser at fossen er et tydelig landskapselement ved en vannføring på 250 l/s. Ved denne vannføringen vil det sannsynligvis også være en fossesprutsone som ivaretar leveområder for vassdragstilknyttede arter.*

SKR: Det vil bli bygd eit arrangement for slepp av minstevassføring som stettar konsesjonskravet.

- *Forekomsten av skoddemose vil kunne bevares. Forekomsten bør merkes av tydelig i felt før det gjennomføres hogst i området og anleggsarbeidene begynner.*

SKR: Forekomsten av skoddemose er registrert like utanfor arealbrukssona. SKR vil merke lokaliteten i felt før anleggsarbeida tek til slik at denne kan takast vare på. Inngrep i myr skal i størst mulig grad unngås. Inntak justeres med tanke på å unngå inngrep i myr.

SKR: Sjelve inntaket kjem ikkje i konflikt med myr. Men riggområdet må etablerast slik at minst mogeleg myr vert råka. Myrområda ved inntaket vil bli fysisk merka i terrenget før bygging.

- *Hogst av skog bør gjøres utenom hekketid for fugl.*

SKR: Hogst av skog vil bli gjennomført utanom hekketida for fugl.

- Revegetering bør gjøres ved bruk av stedegne arter og lokal frøbank. Dersom det er egnede områder som skal revegeteres kan det etableres insektvennlig blomstereng med lokale arter.

SKR: Revegetering vil skje med stadeigne artar/massar.

- Spredning av fremmede arter må unngås.

SKR: SKR vil sørge for at det ikkje vert tilført massar som inneheld frø frå framande artar

Statsforvaltaren i Vestland sendte følgende merknader til naturmangfoldkartleggingen i brev til NVE den 01.10.2024:

Statsforvaltaren meiner at konsekvensane for både artar og naturtypelokalitet ved Kråkefossen er vesentleg undervurdert i den nye konsekvensvurderinga.

Vi viser til høyringa av søknaden om forlenga byggjefrist for Kråkeelvi kraftverk, og vi må beklage at vi på grunn av stort etterslep av saker svarar først no lenge etter fristen. Vi har no fått sett gjennom rapporten frå den nye naturkartlegginga, og vi har nokre kommentarar til denne som vi meiner har relevans i saka.

Vår vurdering

Den nye kartlegginga etter oppdatert metodikk påviste raudlistearten skoddemose (sterkt truga – EN) ved elva, og det blei òg funne andre interessante moseartar. Vi er undrande til omtalen i rapporten om at «ingen av disse artene er tilknyttet vassdrag», og at både påverknad og konsekvens for skoddemose er vurdert til «ubetydeleg». Etter vårt syn er desse vurderingane klart misvisande.

Artsdatabanken skriv om skoddemose at «nær alle funn av arten i moderne tid er gjort i tilknytning til fossefall». I tillegg er også kystsotmose (norsk ansvarsart) oftast å finne i område som tidvis er svært fuktige, sjølv om dette ikkje treng å vere nær vassdrag. Artsdatabanken omtaler vidare at skoddemosen «påvirkes negativt av pågående vannkraftutbygging, og det er estimert en tilbakegang knyttet til bekker og små elver som reguleres. Den kan også bli påvirket av klimaendringer ved at ekstreme tørkesituasjoner vil forekomme hyppigere og dermed føre til svært lav vannføring over tid i flere vassdrag». Av fem raudlista artar som er nemnde i rapporten Kartlegging av naturtyper, moser og lav langs små vassdrag i Norge (NVE – rapport 50 – 2017), er skoddemose framheva som den mest relevante indikatorarten for yr- og sprutsonar ved fossar og stryk.

Skoddemose veks ofte på undersida av steinar eller bergknausar ved fossefall der den blir utsett for fosseyr. I konsekvensutgreiinga for Kråkefossen er det opplyst at funnet av arten blei gjort «under rotvelt av en gammel gran i granplantasjefeltet». Funnet er plotta inn heilt øvst i enden av eit granfelt like ved Kråkefossen.

Vi reknar med at skoddemosen vil bli vesentleg påverka av redusert vassføring og luftfukt. Felling av skog for å gi plass til veg og røyrgate kan i seg sjølv påverke fuktforholda i leveområdet negativt, men ettersom skoddemosen er funne i utkanten av plantefeltet like ved Kråkefossen, er det redusert vassføring som vil få størst effekt. Vi vurderer det som klart sannsynleg at utbygginga kan føre til at førekomsten av skoddemose går tapt.

I kapittel 4.6. i rapporten er konklusjonen at også naturtypelokaliteten Kråkefossen har stor verdi. I kapittel 5.1. om påverknad og konsekvens er påverknaden av utbygginga for Kråkefossen vurdert til «noe forringet», og konsekvens til «noe konsekvens (-)» for

naturtypelokaliteten. Det blir i den sammenhengen vist til at «NVE har i sin begrunnelse for valg av minstevannføring lagt vekt på at det i vekstsesongen skal slippes nok vann til å sikre at Kråkefossen kan opprettholdes som habitat for vanntilknyttede arter. Vannføringen blir likevel redusert i forhold til naturlig vannføring, og det antas at fossesprutsonen vil bli noe redusert».

Vi vil her peike på at både naturtypelokaliteten (fosseeng og fosseberg) og typiske fosseyrtilknytte arter er avhengige av jamt fuktige forhold heile året, og perioden med auka slepp av minstevassføring gjeld berre fire månader i sommarperioden. Det er ikkje greidd ut godt nok kva konsekvensar den låge minstevassføringa resten av året vil bety for overlevinga av naturtypelokaliteten og ikkje minst den høgt raudlista skoddemosen, og vi meiner at feil føresetnader (om artar knytt til vassdrag) er lagt til grunn for vurderingane og konklusjonane i rapporten.

Vi reagerer òg på at påverknad for moselyng (NT) berre er vurdert til «noe forringet», med «noe konsekvens». Det blei berre funne moselyng éin plass, der inntaksdammen er planlagt, og i tabell 2 er det vurdert at enkeltfunn av arten vil gå tapt. Ettersom dette er det einaste rapporterte funnet av arten i området, er med andre ord påverknad og konsekvens òg her klart undervurdert.

Multiconsult AS svarte ut innspillene til Statsforvalteren på oppdrag fra Sognekraft AS i notat av 09.10.2024:

Merknad fra SF: Skoddemose er indikatorart for yr- og fossesprutsoner, og funnet vil bli negativt påverka av redusert vannføring og rydding av skog.

Vårt svar: Det stemmer at skoddemose vanligvis er forbundet med vassdrag, og er indikatorart for områder med høy fuktighet/fossesprut. I dette prosjektet ble imidlertid skoddemose funnet på et sted som ikke er typisk for arten. Skoddemosen ble funnet som pionérart på glimmerrik stein under en rotveltet gran i kant av plantefelt, godt utenfor eventuell fossepåvirkning. Sannsynligheten for at fraføring av vann vil påvirke funnet er derfor svært liten. Arten er ikke funnet andre steder i forbindelse med den utførte kartleggingen.

Merknad fra SF: Det er ikke godt nok utredet hvordan periodene med lav minstevannføring vil påvirke lokaliteten med fosseeng/fosseberg og lokaliteter med fuktkrevende moser, siden mosene trenger fukt året rundt.

Vårt svar: Det er ikke gjennomført egne beregninger for i hvilken grad den reduserte vannføringen vil endre fossesprutsonen i denne naturmangfoldvurderingen. Det er dermed noe usikkerhet knyttet til i hvilken grad den kartlagte lokaliteten med fosseeng/fosseberg vil bli påvirket. I forbindelse med konsesjonsbehandlingen for Kråkeelvi kraftverk i 2016 er det tatt utgangspunkt i at det er leveområder/naturtyper i fossen og elva som er tilknyttet fossesprutsone.

Det mangler i hovedsak god forskning på hvor stort slipp av minstevannføring som generelt skal til for å opprettholde naturverdiene i fossesprøytsoner (Ihlen & Eilertsen, 2012). Siden fossesprutsoner er avhengig av vannføring vil størrelsen av arealer som er påvirket av fossesprut, samt frekvens og varighet av perioder med høy eller lav vannføring, variere gjennom året, mellom år og mellom vassdrag. Videre er det få arter som har sin hovedutbredelse innenfor fossesprutsoner, og de fleste artene som lever i slike områder vokser også andre steder med høy fuktighet. Det kan derfor være vanskelig å sette

grenseverdier for hvor mye fossepåvirkning artene trenger. I forbindelse med kartleggingen av Kråkeelvi i 2024 ble det ikke funnet arter innenfor naturtypelokaliteten som har sin hovedtyngde i fossesprutsoner. Det ble heller ikke funnet sjeldne eller truede arter, og mange av artene forekom i arealene utenfor fossesprutsonen.

Generelt må arter i fossesprøytsoner kunne vokse og reprodusere i miljøer med både høy luftfuktighet, sterke vinder og lave temperaturer. I tillegg må de tåle kortere tørkeperioder i tørre år på sommerstid, samt frost og islegging på vinterstid. I beskrivelsene av naturtypene «fosse-eng» og «fosseberg» i Miljødirektoratets instruks for kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN 2 (M-2209) det beskrevet at for fosseberg er opprettholdelse av vannføring som gir vannsprut gjennom en stor del av vekstsesongen viktig for å ivareta naturtypen. For fosse-eng er det viktig at det opprettholdes nok vannføring til at vedaktige planter ikke etablerer seg. Islegging om vinteren og vindslitasje er særlig viktig i den forbindelse.

Påvirkning av naturtypen er vurdert som «noe forringet» ved minstevannføring som fastsatt i konsesjonen. Vurderingen er satt med bakgrunn i at det fremdeles vil være en tydelig fossesprutson i vekstsesongen. Siden det likevel er usikkerhet knyttet til vurdering av påvirkning kan føre-var prinsippet gi grunnlag for å oppjustere påvirkning til «forringet». Det vil imidlertid ikke medføre tap av leveområder for sjeldne eller truede arter, eller arter som har sin hovedutbredelse innenfor fossesprutsoner.

Merknad SF: Kystsotmose ble funnet langs elva. Arten er ansvarsart for Norge

Vårt svar: Arten og dens funksjonsområde burde vært konsekvensvurdert mer presist i rapporten. Spesielt hensynskrevende arter (herunder ansvarsarter) og deres funksjonsområde gis «stor verdi» i henhold til metodikk beskrevet i M-1941. Forekomsten er funnet nær elva. Arten foretrekker fuktige områder, og vokser langs bekker og på sigeflater. Det er sannsynlig at fraføring av vann vil kunne påvirke lokaliteten negativt. Samtidig er arten vurdert som livskraftig iht. norsk rødliste for arter, og antas å være relativt vanlig. Arten vil mulig bli svekket langs elvestrekningen, men det vil neppe medføre at arten blir svekket regionalt.

Merknad SF: Påvirkning og konsekvens for moselyng er vurdert for mildt. Arten er funnet kun ett sted innenfor prosjektavgrensning. Ettersom det er eneste registrering er påvirkning og konsekvens klart undervurdert.

Vårt svar: Arten er kun funnet ett sted innenfor prosjektavgrensningen. Arten er imidlertid en vanlig fjellart, knyttet til snøleier, og forekommer sannsynligvis vanlig høyere opp i fjellet utenfor prosjektavgrensningen. Tap av dette enkeltindividet vil følgelig ikke medføre at arten svekkes lokalt eller regionalt. Arten er vurdert som nær truet på grunn av forventet populasjonsnedgang i kommende vurderingsperiode. Forventet nedgang er knyttet til effekter av klimaendringer, med blant annet nedgang i naturtypen snøleier.

Statsforvalteren i Vestland uttalte seg også til planendringen den 30.10.2023, i forbindelse med høring av detaljplanen. Vi gjengir det som er relevant for planendringen:

I detaljplanen er det kome inn nokre nye inngrep som ikkje låg inne i konsesjonssøknaden. Dette gjeld endring av vassvegen, bygginga av ein nødvendig sikringsvoll ved kraftstasjonen, og forlenging av den mellombelse anleggsvegen. Vi har ikkje avgjerande merknader til desse endringane, men vi minner om føringar i bakgrunnsdokumentet for konsesjonsvedtaket om at vegjusteringa ikkje skal føre til større og meir synlege inngrep. (...)

Vi legg til grunn at tekniske installasjonar blir plasserte slik at dei er mest mogleg verna mot skred og flaum, for å unngå skade på både personar og materielle verdier.

NVEs vurdering

I det følgende vil NVE vurdere ulike forhold ved planendringen og søknaden om forlenget byggefrist. Her vil vi hovedsakelig fokusere på de temaene vi mener er viktige for vår avgjørelse. Vi viser ellers til vurderingene i bakgrunn for vedtak knyttet til den opprinnelige konsesjonssøknaden, datert 26.02.2016 (NVE-referanse 200806622-38).

Naturmangfold

NVE mottok ny rapport med konsekvensvurdering for naturmangfold 21.06.2024. Kartleggingen ble utført av Multiconsult våren 2024. I de neste avsnittene presenterer vi relevante funn, tiltakets påvirkninger på rødlistede arter og naturtyper, og eventuelt avbøtende tiltak.

Arter

I forbindelse med kartleggingen som lå til grunn for vår vurdering av konsesjonssøknaden ble det ikke registrert rødlistede arter innenfor influensområdet til Kråkeelvi kraftverk. I Multiconsult sin rapport med konsekvensutredning fra 2024 omtales to rødlistede arter (tabell 1): Skoddemose (EN) og moselyng (NT). Moselyng har endret status fra livskraftig (LC) til nær truet (NT) etter at den opprinnelige konsesjonssøknaden ble behandlet. Den sårbare (VU) arten almebroddsopp er registrert i Artskart (funndato 28.05.2024) på nordsiden av Kråkeelvi ved Skorabakkane (figur 3), men dette er ovenfor påhogget for boring og arten vil derfor ikke bli berørt av tiltaket.

Tabell 1. Oversikt over nye registrerte rødlistede arter i influensområdet til Kråkeelvi kraftverk.

Kilde	Art	Rødlistestatus	Påvirkning	Konsekvens
Multiconsult	Skoddemose	Sterkt truet (EN)	Ubetydelig	Noe
Multiconsult	Moselyng	Nær truet (NT)	Noe forringet	Noe
Artskart	Almebroddsopp	Sårbar (VU)	-	-

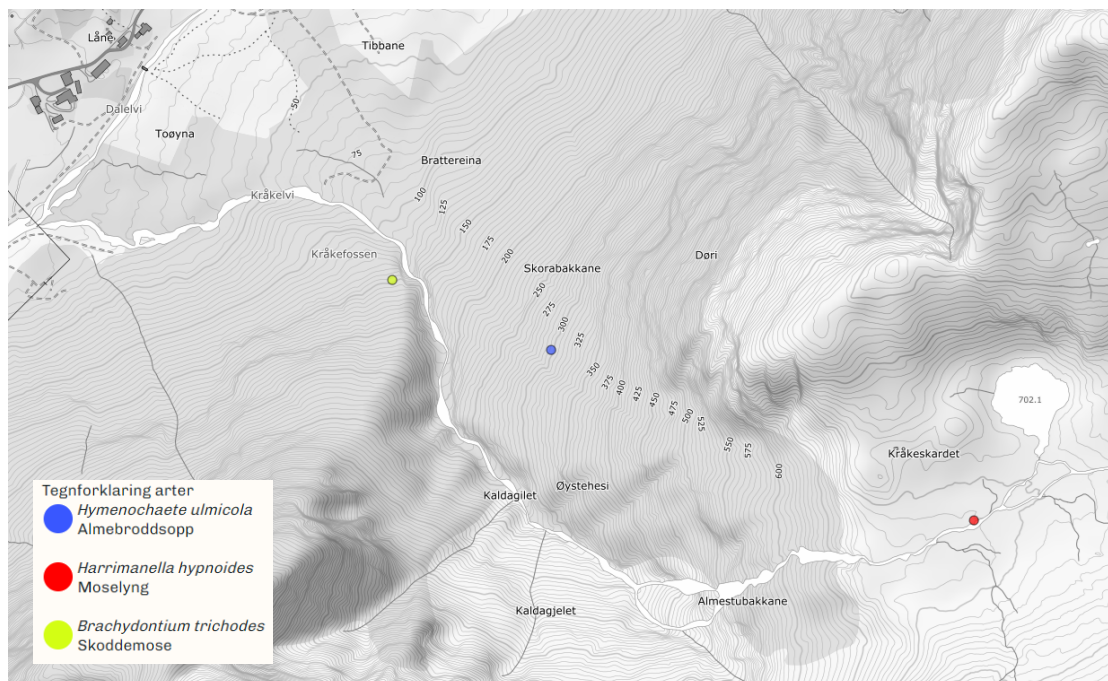
Statsforvalteren mener konsekvensene for skoddemose er undervurdert i rapporten fra Multiconsult. De påpeker at skoddemosen påvirkes negativt av vannkraftutbygging og klimaendringer, og stiller spørsmål til at påvirkning og konsekvens for lokaliteten er vurdert til ubetydelig. Statsforvalteren mener det er klart sannsynlig at skoddemosen vil bli vesentlig påvirket av redusert vannføring og luftfuktighet, og mener utbyggingen kan føre til at forekomsten går tapt. De trekker frem rapporten «Kartlegging av naturtyper, moser og lav langs små vassdrag i Norge» (NVE-rapport 50-2017), hvor skoddemose fremheves som en indikator for yr- og fossesprøytsoner.

NVE er kjent med at skoddemose ofte vokser på undersiden av steiner og bergknauser ved fosser der de blir eksponert for fosseyr, og er en indikatorart for områder med høy fuktighet. Lokaliteten med skoddemose ble observert på stein som er blottlagt etter rotvelt av gran i plantasjefeltet. Skoddemosen er altså påvist i fuktig skog, utenfor fossesprutsonen og eventuell fossepåvirkning. Multiconsult bekrefter dette i notat av 09.10.2024, hvor de forklarer at sannsynligheten for at fraføring av vann vil påvirke funnet er svært liten. Påvirkningen er vurdert som ubetydelig i rapporten med forutsetning om at lokaliteten bevares.

Lokaliteten med skoddemose ligger i utkanten av arealet som skal hogges i forbindelse med etablering av planlagt rørgate og påhogg for boring. Multiconsult forutsetter at lokaliteten kan

bevares og vurderer påvirkningen av tiltaket som ubetydelig. Som avbøtende tiltak foreslår de at forekomsten merkes tydelig i felt før det gjennomføres hogst. NVE legger til grunn at forekomsten av skoddemose merkes tydelig i felt og ikke blir berørt av tiltaket.

Figur 3: Rødlistede karplanter, moser og sopp i influensområdet. Kilde: Artsdatabanken.

Multiconsult mener enkeltfunn av arten moselyng vil gå tapt som følge av etablering av inntaksdam. De legger til at arten er relativt vanlig i regionen, og ikke er spesielt tilknyttet vassdrag. Arten var ikke vurdert som truet da NVE fattet det opprinnelige konsesjonsvedtaket. I dag er den rødlistet på grunn av forventet nedgang i populasjon i kommende vurderingsperiode som følge av klimaendringers negative effekter på naturtypen snøleie, som moselyng er knyttet til.

Statsforvalteren mener påvirkning og konsekvens for moselyng er undervurdert i konsekvensutredningen. De viser til at det bare er funnet moselyng ett sted i det kartlagte området, og at enkeltfunnet vil trolig vil gå tapt. Multiconsult påpeker i sitt notat av 09.10.2024 at tap av dette enkeltindividet ikke vil medføre at arten svekkes lokalt eller regionalt, fordi arten er en vanlig fjellart som sannsynligvis forekommer høyere opp i fjellet utenfor avgrensningen til prosjektområdet. NVE mener det ikke kan utelukkes at enkeltfunn av arten moselyng kan gå tapt som følge av tiltaket, men legger vekt på at arten er relativt vanlig i hele Norge og det er registrert flere observasjoner av moselyng i Høyanger kommune og nærliggende kommuner. Vi mener at dette er et forhold som ikke er av en slik karakter at søknaden om forlenget byggefrist for Kråkeelvi kraftverk bør avslås.

Ansvarsarten kystsotmose (LC) ble registrert langs elva under kartleggingen i 2024. NVE merker seg at arten foretrekker fuktige områder og ofte vokser langs bekker, og det er sannsynlig at fraføring av vann vil kunne påvirke lokaliteten negativt. Vi legger her vekt på at arten er vurdert som livskraftig i henhold til Norsk rødliste for arter, og at tiltaket sannsynligvis ikke vil medføre at arten blir svekket regionalt.

NVE har foretatt søk i Artskart og Naturbase. Det er registrert flere livskraftige ansvarsarter i området. Norge har et spesielt ansvar for arter som har en stor andel av sin europeiske populasjon

i Norge, og dette inkluderer mange arter som er vidt utbredte og vanlig forekommende arter i norske fjellstrøk. NVE anser derfor ikke dette som avgjørende for vurdering av forlenget byggefrist eller planendring.

Naturtyper

I forbindelse med konsesjonssøknaden i 2014 ble det ikke registrert noen prioriterte naturtyper innenfor influensområdet til Kråkeelvi kraftverk. Under kartleggingen i 2024 registrerte Multiconsult de sårbare (VU) naturtypene fosse-eng (80 prosent) og fosseberg (20 prosent) i mosaikk ved Kråkefossen. Ingen rødlistede arter ble registrert i lokaliteten. Det ble også funnet flere områder med fosse-eng og fosseberg langs elva, men ingen av områdene var store nok til å utgjøre en naturtypelokalitet i henhold til Miljødirektoratets instruks.

Tabell 2. Oversikt over kartlagte naturtyper i influensområdet til Kråkeelvi kraftverk.

Naturtype	Kategori	Rødlistestatus	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Fosse-eng og fosseberg	NiN-naturtype	Sårbar (VU)	Stor	Noe forringet	Noe

Statsforvalteren mener konsekvensene for fosse-eng og fosseberg samt tilknyttede arter ved lav minstevannføring i vinterperioden ikke er utredet godt nok. De er også skeptiske til den nye rapportens vurdering av påvirkning og konsekvens for lokaliteten. Multiconsult viser til at det er noe usikkerhet i vurdering av påvirkning, og de mener at føre-var prinsippet kan gi grunnlag for å oppjustere påvirkning til «forringet». I konsekvensutredningen fra 2014 ble det funnet en fossesprøytsone ved Kråkefossen, men lokaliteten ble ikke vurdert til å oppfylle kravene som stilles til naturtyper som skal kartlegges etter DN-håndbok 13. Sognekraft søkte opprinnelig om å drive Kråkeelvi kraftverk uten slipp av minstevannføring, men fremmet senere et forslag om å slippe en minstevannføring på 100 l/s om sommeren. I NVEs opprinnelige konsesjonsvedtak la vi føre-var prinsippet til grunn, ettersom det var usikkerhet knyttet til omfanget av skadene på naturtypen fossesprøytsone. Vi stilte derfor krav om minstevannføring på 250 l/s i tiden 01.06-30.09 og 30 l/s resten av året.

Naturtypen fossesprøytsone etter DN-13 finner vi igjen som fosse-eng og fosseberg i Miljødirektoratets instruks for kartlegging av naturtyper. NVE var dermed kjent med naturtypelokaliteten på vedtakstidspunktet, og vi mener at de eneste forholdene som kan ansees som nye er at naturtypene ble oppført som sårbare i Norsk rødliste for naturtyper som kom i 2018. Siden NVE var kjent med fossesprøytsoneens verdi og vurderte konsekvensene for lokaliteten på vedtakstidspunktet, legger vi ikke avgjørende vekt på avgrensningen av rødlistede naturtyper ved Kråkefossen i vår vurdering av om tiltaket bør få forlenget byggefrist.

I rapporten til Multiconsult fra 2024 foreslår de avbøtende tiltak knyttet til myrområder rundt det planlagte inntaket. Sognekraft skriver i sine kommentarer til høringsuttalelsene at selve inntaket ikke kommer i konflikt med myr, men at riggområdet må etableres slik at minst mulig myr blir påvirket. Videre vil de merke myrområdene ved inntaket før anleggsarbeidet starter. NVE legger til grunn at dette blir gjennomført.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av planendringssøknaden og søknad

om forlenget byggefrist legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i ny og tidligere kartlegging av naturmangfold, detaljplanen, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne ta stilling til planendringen og søknaden om forlenget byggefrist. NVE mener dermed at kravet til kunnskapsgrunnlaget er oppfylt, jamfør naturmangfoldloven § 8.

Oppsummering

Forlenget byggefrist

I vurderingen av søknad om forlenget byggefrist har det vært viktig å få fram om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Den nye kartleggingen av naturmangfold innenfor prosjektområdet til Kråkeelvi kraftverk har vist at det er større naturverdier innenfor prosjektområdet enn det som var kjent på vedtakstidspunktet. NVE mener at de registrerte rødlisteartene skoddemose og almebroddsopp i hovedsak ikke vil berøres, og kan unngås med god planlegging av utbyggingen. Vi anser ikke konsekvensene for enkeltfunn av moselyng som avgjørende for byggefristforlengelsen. NVE mener at verdien til fossesprøytsonen ved Kråkeelvi var kjent på vedtakstidspunktet, og vi anser derfor ikke avgrensningen som naturtyper etter dagens metodikk som nye forhold. Vi kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist bør avslås.

Planendring

Tiltaksområdet ligger i aktsomhetsområde for flom og skred. Sognekraft AS ønsker å endre trasé for vannvei og påhogg for boring på grunn av stor rasfare og mye løsmasser ved konsesjonsgitt plassering. NVE mener endringen er utenfor det som kan endres ved en detaljplan og behandler endringen som en planendring. Under kartleggingen av naturmangfold i 2024 ble den sterkt truede arten skoddemose registrert i influensområdet. Lokaliteten med skoddemose ligger tett på arealet som skal hogges for å etablere vannveien. NVE forutsetter at lokaliteten bevares og anser derfor tiltakets påvirkning på arten som ubetydelig, gitt planlagte avbøtende tiltak. Vi mener det er hensiktsmessig å flytte rørgaten og påhogg for boring til omsøkt område og legger stor vekt på at endringen i vannvei er nødvendig for å redusere skredfare. NVE mener dermed at § 25 i vannressursloven er oppfylt, og gir Sognekraft AS tillatelse på planendring for Kråkeelvi kraftverk.

NVEs vedtak

Forlenget byggefrist

NVE kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Kråkeelvi kraftverk bør avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 20.10.2027.

Planendring

Etter en helhetsvurdering av planendringssøknaden og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved planendringen er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Sognekraft AS tillatelse etter

vannressursloven § 8 til å endre trasé for vannvei slik det er beskrevet i detaljplanen. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Merknader til konsesjonsvilkårene

- Forekomsten med skoddemose skal merkes av tydelig i felt før det gjennomføres hogst i området og anleggsarbeidene begynner. Arten skal ikke berøres i forbindelse med etablering av planlagt vannvei eller anleggsvei.
- Legging av rørgate skal gjøres som beskrevet i detaljplanen slik at forekomsten av almebroddsopp ikke berøres.
- Riggområdet ved inntaket skal etableres slik at det blir minst mulig inngrep i myr. Myrområdet merkes i terrenget før anleggsarbeidet starter.

Vilkårene for øvrig er de samme som i tillatelsen av 26.02.2016.

NVE minner ellers om det må foreligge gyldig anleggskonsesjon etter energiloven, eventuelt avtale med områdekonsesjonær, for bygging, drift og eierskap av energianlegget. Dersom tidligere gitt anleggskonsesjon ikke lenger er gyldig, må dere søke om ny konsesjon for bygging og drift av det elektriske anlegget i god tid før byggestart.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

SOGNEKRAFT AS

Kopimottakerliste:

SOGNEKRAFT PRODUKSJON AS - Kåre Fosse
HØYANGER KOMMUNE
STATSFORVALTAREN I VESTLAND
VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.